

PODMIENKY NA VYDANIE STAVEBNÉHO POVOLENIA

Právny názor, podľa ktorého sú výsledky geologického prieskumu terénu relevantné až pri uskutočňovaní stavby, a nie pri posúdení splnenia podmienok na vydanie stavebného povolenia alebo určenie podmienok uskutočnenia stavby v stavebnom povolení, považuje Ústavný súd Slovenskej republiky za taký, ktorý opomína dôsledné naplnenie právnej regulácie povoľovania stavby.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 167/2011 z 22. februára 2012)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. februára 2012 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti JUDr. M. K., K., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 47/2010 z 24. novembra 2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. M. K. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 47/2010 z 24. novembra 2010 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 47/2010 z 24. novembra 2010 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** uhradiť JUDr. M. K. trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. K., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :**I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. februára 2011 doručená sťažnosť JUDr. M. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 47/2010 z 24. novembra 2010 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: «Mesto K., pracovisko K. (ďalej len „prvostupňový stavebný úrad“) právoplatným rozhodnutím č. MK-08/216 530-2/IV-Ka z 19. júna 2008 (ďalej

len „rozhodnutie o umiestnení stavby“) rozhodlo o umiestnení stavby stavebníka M. Ž. „... na parc. č...., a ..., kat. úz...., ul. ..., K.“ za podmienok vymedzených v tomto rozhodnutí... prvostupňový stavebný úrad... stavebným povolením č. MK-08/222 327-04/IV-Ka z 20. októbra 2008 (ďalej len „stavebné povolenie prvostupňového stavebného úradu“) povolil stavebníkovi M. Ž. stavbu „... na parc. č...., a ..., kat. úz...., ul...., K.“ za podmienok vymedzených v tomto stavebnom povolení v bodoch 1. až 18.

Sťažovateľ ako účastník stavebného konania titulom vlastníctva rodinného domu a pozemku nachádzajúcich sa v priamom susedstve pozemkov, na ktorých sa stavba rodinného domu ... povoľovala, podal odvolanie proti stavebnému povoleniu vydanému prvostupňovým stavebným úradom.

Krajský stavebný úrad v Košiciach (ďalej len „druhostupňový stavebný úrad“) na základe odvolania podaného sťažovateľom svojim rozhodnutím č. 2009/00259 zo 16. februára 2009 (ďalej len „rozhodnutie druhostupňového stavebného úradu“) zmenil stavebné povolenie prvostupňového stavebného úradu tak, že do podmienok povolenia stavby vymedzených v bodoch 1. až 18. s poukazom na § 66 ods. 3 písm. a) a c) stavebného zákona doplnil bod č. 6a, do bodu č. 12 doplnil odkaz na zákonné ustanovenia a v ostatnej časti stavebné povolenie prvostupňového stavebného úradu potvrdil.

Sťažovateľ 6. mája 2009 podal Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) žalobu, ktorou sa domáhal v konaní podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu druhostupňového stavebného úradu a navrhol, aby krajský súd označené rozhodnutie zrušil a vec vrátil druhostupňovému stavebnému úradu na ďalšie konania.

Krajský súd rozsudkom č. k. 7S 49/2009-40 zo 4. novembra 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) vyhovel žalobe sťažovateľa a zrušil rozhodnutie druhostupňového aj prvostupňového stavebného úradu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie druhostupňový stavebný úrad aj stavebník M. Ž.

V konaní o odvolaní stavebníka M. Ž. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2 Sžo 47/2010 z 24. novembra 2010 (ďalej len „najvyšší súd“ a „napadnutý rozsudok“) zmenil rozsudok krajského súdu tak, že žalobu sťažovateľa zamietol...»

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol: «V konaní o umiestnení stavby bolo vydané právoplatné rozhodnutie o umiestnení stavby stavebníka, pričom z obsahu rozhodnutia je zrejmé, že bolo vydané bez akýchkoľvek podkladov o geologickom skúmaní dotknutého územia a podkladov o výsledkoch takéhoto skúmania...

- Stavebné úrady oboch stupňov v čase svojho rozhodovania o stavebnom povolení už mali vedomosť o tom, že ide o povoľovanie stavby na geologicky problematickom území, na ktorom už došlo k zosuvom pôdy a taktiež vedomosť o tom, že na oporných múroch stavaných na pozemku, na ktorom má byť postavená aj povoľovaná stavba dochádza k prasklinám, ktorých možnou príčinou môže byť aj geologická nestabilita pozemku, pričom túto vedomosť mali minimálne z námietok a odvolania sťažovateľa...

- Prvostupňový stavebný úrad nepovažoval za potrebné za účelom náležitého zistenia skutkového stavu ohľadom stability terénu vo vzťahu k plánovanej stavbe rodinného domu vyzvať stavebníka na vykonanie a doloženie výsledkov geologického prieskumu podľa § 60 ods. 1 stavebného zákona a stavebníkom predložená dokumentácia mu postačovala k záveru o splnení všetkých podmienok na povolenie stavby podľa § 62 ods. 1 a 3 stavebného zákona v spojení s príslušnými vykonávacími vyhláškami a tým k záveru o nenaplnení podmienok pre

zamietnutie žiadosti o povolenie stavby podľa § 62 ods. 4 stavebného zákona a svoje skutkové závery oprel o „statický posudok, ktorý vypracoval stavebný inžinier Ing. I. J.“...

- Druhostupňový stavebný úrad sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľa tak, že žiadnym spôsobom nespochybnil správnosť a dostatočnosť zistenia skutkového stavu prvostupňovým stavebným úradom ohľadom stability terénu vo vzťahu k plánovanej stavbe rodinného domu a teda tiež nepovažoval za potrebné vykonanie a doloženie výsledkov geologického prieskumu pre náležité posúdenie splnenia podmienok pre povolenie stavby v danom teréne v spojitosti s predloženou projektovou dokumentáciou a pre stanovenie závažných podmienok uskutočnenia stavby v stavebnom povolení podľa § 66 ods. 1 a 2 stavebného zákona, resp. pre posúdenie či nie sú dané dôvody pre zamietnutie žiadosti o stavebné povolenie podľa § 66 ods. 4 stavebného zákona...

Druhostupňový stavebný úrad v nadväznosti na odvolacie dôvody sťažovateľa považoval za dostačujúce len doplniť podľa § 66 ods. 3 písm. a) a c) stavebného zákona bod. 6a do podmienok uskutočnenia stavby vymedzených v bodoch 1. Až 18. stavebného povolenia prvostupňového stavebného v znení „stavebník pred začatím uskutočnenia stavby predloží stavebnému úradu výsledky geologického prieskumu a ak to vyplynie z jeho výsledkov, podrobnejšiu dokumentáciu, ktorá je potrebná pre kontrolu dodržiavania podmienok určených na vyhotovenie stavby“, pričom takto učinil s poukazom na opis stavby, ktorá je predmetom povoľovania (viď vyššie) a s odôvodnením, že „Návrh základov stavby bol vykonaný na základe predpokladanej povrchovej vrstvy ílov. V závere tohto posúdenia (pozn. statického posudku Ing. I. J.) však je uvedené, že pre realizáciu stavby je potrebné spodrobniť statický výpočet a predložiť realizačnú projektovú dokumentáciu, ktorá bude obsahovať všetky podrobnosti a výkresy výstuže jednotlivých železobetónových prvkov. Keďže ust. § 66 ods. 3 stavebného zákona umožňuje v závažných podmienkach uskutočňovania stavby určiť podľa potreby aj ďalšie podmienky, bol tunajším úradom výrok prvostupňového rozhodnutia zmenený a doplnený o bod 6a.“...

Krajský súd v konaní o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu svojim rozsudkom zrušil rozhodnutie druhostupňového aj prvostupňového stavebného úradu a s poukazom na § 66 ods. 1, § 62 ods. 4 stavebného zákona a § 10 ods. 1 písm. e/ vyhl. č. 453/2002 Z. z. uviedol: „Stavebné povolenie môže byť vydané až potom, keď sú splnené zákonné podmienky. Zákonná podmienka má byť stavebnému úradu známa ešte pred určovaním daných podmienok, ktoré vedú k vydaniu stavebného povolenia. V danom prípade, námietky účastníka stavebného konania na strane žalobcu boli opodstatnené v rozsahu, ktorými namietal, že v prípade neprimeraného zásahu do terénnych úprav dôjde k prípadnému zosuvu pôdy, čo aj naznačujú praskliny v opornom múre, s týmito námietkami sa správny orgán vôbec nevysporiadal. Výsledok geologického prieskumu ako obsah stanovenej podmienky nebol stavebnému úradu známy, pričom od neho závisí, či stavba môže byť povolená alebo nie. Stanovenie tejto podmienky pre realizáciu stavby nevylúči, napr. takú skutočnosť, že stavba by mohla ohrozovať verejný záujem a vlastnícke práva účastníkov stavebného konania. V záujme ochrany práva účastníka konania – žalobcu nie je vylúčené v stavebnom konaní, aby stavebný úrad na zhodnotenie určenej podmienky prizval konzultanta, prípadne znalca odboru stavebníctva, ktorý sa vyjadrí k zámerom stavebníka pred začatím realizácie stavby, v tomto prípade k námietke účastníka konania, či statika postaveného oporného múru zodpovedá príslušným technickým požiadavkám. Stavebný úrad súčasne zistí, v akom rozsahu má byť zmenený terén stavebníka, v súvislosti s navázanou, resp. upravovanou zemnou v okolí stavby,

teda výsledok geologického prieskumu použije nielen vo vzťahu k navrhovanej stavbe, ale aj k celkovému terénu, najmä vo vzťahu k susednému pozemku (žalobcu).“...

- Najvyšší súd v napadnutom rozsudku, ktorým zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zamietol žalobu sťažovateľa vymedzil tzv. spornú otázku konania, keď uvádza, že v konaní na všetkých stupňoch vrátane odvolacieho konania vedeného najvyšším súdom „Spornou bola otázka týkajúca sa neúplnosti skutkového stavu zisteného správnymi orgánmi ohľadom stability terénu vo vzťahu k plánovanej stavbe rodinného domu ako i právneho posúdenia veci.“

Napadnutý rozsudok v odôvodnení v prevažnej časti obsahuje zhrnutie obsahu rozhodnutí stavebných úradov oboch stupňov, rozsudku krajského súdu, odvolaní odvolateľov, citovanie zákonných ustanovení a všeobecné závery o dôvodnosti podaných odvolaní, o tom, že krajský súd sa pri svojom rozhodovaní neriadil ustanoveniami upravujúcimi rozsah prieskumnej právomoci súdu v správnom súdnictve, o nestotožnení sa najvyššieho súdu s odôvodnením rozsudku krajského súdu a o správnosti skutkových i právnych záverov stavebných úradov oboch stupňov.

Vo vzťahu k názoru „o správnosti skutkových zistení správnych orgánov a ich právneho posúdenia“ najvyšší súd všeobecne uviedol (viď strana 11 napadnutého rozsudku): „... stavebný úrad preskúmal žiadosť o stavebné povolenie... z hľadísk uvedených v ustanoveniach § 62 ods. 1 a 3 stavebného zákona, § 8 a § 9 vyhlášky č. 453/2000 Z. z..., vyhlášky č. 532/2002 Z. z... a správne posúdil, že predložená dokumentácia stavby spĺňa podmienky územného rozhodnutia, spĺňa požiadavky ochrany verejných záujmov, predovšetkým ochrany životného prostredia, ochrany zdravia a života ľudí a zodpovedá všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu a príslušným technickým normám...“

... pokiaľ odvolací orgán zmenil rozhodnutie stavebného úradu a doplnil podmienky uskutočňovania stavby o predloženie výsledkov geologického prieskumu a v prípade nutnosti podrobnej dokumentácie zabezpečil stabilitu územia ako aj bezpečnosť realizovanej stavby. Pokiaľ sa jedná o námietku týkajúcu sa stability oporných múrov odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že tieto boli predmetom samostatného konania a povolenia...

... Krajský stavebný úrad v K. tak urobil vzhľadom na okolnosti prípadu pretože zvažil, že je potrebné zabezpečiť právom chránené záujmy účastníkov konania, nakoľko zistil, že z technickej dokumentácie pre stavebné povolenie vyplynulo, že na pozemku stavebníka sa vykonáva geologický prieskum, ktorý určí definitívny spôsob založenia stavby. Odvolací súd tak poukazuje práve na vyššie citované ustanovenie § 66 ods. 3 písm. a/ a c/, v ktorých je uvedené, čo sa určí v záväzných podmienkach uskutočňovania stavby podľa potreby, t. j. podľa okolností prípadu.“

Podľa najvyššieho súdu „Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že zákonné podmienky pre vydanie stavebného povolenia boli jednoznačne splnené. Stavebník splnil podmienky územného rozhodnutia. Až pri založení stavby, t. j. konkrétnom fyzickom budovaní jej základov je potrebné sledovať, či budú stačiť navrhnuté základové konštrukcie, alebo ich bude potrebné spevniť. Skutočné pomery v území i obavy vlastníka susednej nehnuteľnosti – žalobcu mali za následok, že aj keď predmetné územie bolo geologicky posúdené, a z toho dôvodu je aj geologicky ďalej sledované, bolo územie naďalej preverované a tým, aby bolo zabezpečené realizovanie stavby tak, aby táto vyhovovala všeobecným technickým požiadavkám na stavby, ktoré vyplývajú zo stavebného zákona ako aj vyhlášky č. 532/2002 Z. z.. Najvyšší súd Slovenskej republiky na záver zhodne s názorom žalovaného udáva, že nie možné, aby sa spájalo a zmieňalo konanie o povolení stavby s jej fyzickou realizáciou. Možné problémy, ktoré

môžu vzniknúť pri fyzickej realizácii stavby neznamenajú, že by stavebné povolenie nebolo vydané v súlade so stavebným zákonom.“...»

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich práv rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý považuje za nedostatočne odôvodnený a založený na nesprávnych skutkových a právnych záveroch, a vo svojej argumentácii uvádza: „Podľa názoru sťažovateľa vyššie zhrnuté odôvodnenie napadnutého rozhodnutia (tvoriace rozsah 12 strán v napadnutom rozsudku) je nejasné, neurčité a nezrozumiteľné a ani pri najlepšej vôli ho nie je možné považovať za meritórne a relevantné odôvodnenie v súlade so zásadami prieskumnej právomoci súdov v právnom súdnictve.

V takomto odôvodnení absentuje minimálna logická a vecná argumentácia, ktorou by bola spochybňovaná správnosť záverov rozsudku krajského súdu, ktorý bol najvyšším súdom v odvolacom konaní preskúmaný... a posudzovanie splnenia podmienok pre povolenie stavby v danom teréne v spojitosti s predloženou projektovou dokumentáciou a pre stanovenie záväzných podmienok uskutočnenia stavby v stavebnom povolení podľa § 66 ods. 1 a 2 stavebného zákona, resp. pre posúdenie či nie sú dané dôvody pre zamietnutie žiadosti o stavebné povolenie podľa § 66 ods. 4 stavebného zákona vychádzali len zo skutkového stavu vyplývajúceho z technickej dokumentácie stavby predloženej stavebníkom vrátane statických posudkov (podkladom vyhotovenia ktorých taktiež neboli výsledky žiadneho geologického prieskumu).

Absencia odôvodnenia v namietanej časti je osobitne závažná za stavu, keď krajský súd práve z dôvodu, stavebné úrady nevyžadovali a ani nemali k dispozícii pri svojom rozhodovaní výsledky geologického prieskumu terénu, na ktorom sa stavba povoľovala, napriek tomu, že mali vedomosť o geologickej kritickosti tohto terénu, o skorších zosuvoch pôdy na tomto teréne a o tom, že už došlo k prasklinám na stavebníkom stavaných oporných múroch na tomto teréne, ktorých príčinou mohla byť aj geologická nestabilita terénu, v súlade s rozsahom jeho preskúmavacej právomoci v správnom súdnictve dospel k záveru, že skutkový stav v čase rozhodovania stavebných úradov o stavebnom povolení (pre povolenie stavby, určenie jeho podmienok vykonania resp. pre prípadné zamietnutie žiadosti o stavebné povolenie) nebol dostatočne zistený a preto ani záver o povolení stavby nemôže byť správny.

To, že najvyšší súd... konštatuje splnenie podmienok pre vydanie stavebného povolenia stavebníkovi, uvádza prečo druhostupňový stavebný úrad doplnil bod 6a do stavebného povolenia. pričom uvádza doslovne dôvody z odvolania druhostupňového orgánu proti rozsudku krajského súdu a následne ako svoje závery prezentuje opätovne len doslovne opísané dôvody z odvolania druhostupňového stavebného úradu proti rozsudku krajského súdu (vid'. vyššie podčiarknuté v citáciách) nie je možné považovať za argumentáciu o náležitom zistení skutkového stavu stavebnými úradmi pri ich rozhodovaní a o nesprávnom závere krajského súdu o nedostatočnom zistení skutkového stavu a tým nesplnení podmienok pre vydanie ním preskúmaných rozhodnutí stavebných úradov. A už vôbec takéto odôvodnenie nie je možné považovať za s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Záverom sťažovateľ považuje za potrebné dodať, že ak najvyšší súd hovorí o vykonávaní geologického prieskumu sporného terénu v čase rozhodovania stavebných úradov činí tak jedine v dôsledku doslovného použitia textácie z odvolania druhostupňového stavebného úradu proti rozsudku krajského súdu. Pričom samotný druhostupňový stavebný úrad túto skutočnosť uvádza prvýkrát vo svojom odvolaní a v jeho rozhodnutí sa nič také neuvádza.

Sťažovateľ odmieta názor, že výsledky geologického prieskumu terénu nie sú rozhodujúce pre samotné posúdenie žiadosti o povolenie stavby, práve naopak už z charakteru závažnosti možných dopadov povolenia stavby na geologicky nestabilnom teréne (ktoré dopady môžeme toho času aktuálne vidieť v rôznych lokalitách Slovenska) vyplýva, že bez výsledkov takéhoto prieskumu nemohlo dôjsť k náležitému zisteniu skutkového stavu pre správne závery stavebných úradov. (najmä posúdenia či nie sú dané dôvody pre zamietnutie žiadosti o stavebné povolenie podľa § 66 ods. 4 stavebného zákona)

Sťažovateľ taktiež odmieta názor, že výsledok geologického prieskumu je postačujúce zohľadňovať až po vydaní stavebného povolenia v realizačnom projekte resp. pri samotnej realizácii stavby a ukladaní jej základov (ako to prezentoval druhostupňový stavebný úrad, keď do stavebného povolenia zahrnul bod 6a podľa § 66 ods. 3 písm. a) a c) stavebného zákona a ktorý názor v konečnom dôsledku odobril najvyšší súd), a to z dôvodu, že výsledky geologického prieskumu ak by aj umožňovali vôbec vydanie stavebného povolenia, potom by boli určite rozhodujúcou skutočnosťou pre stanovenie samotných podmienok uskutočňovania stavby v zmysle § 66 ods. 1 a 2 stavebného zákona.

Na uvedenom nič nemení fakt, že v danom prípade stavebný úrad už vydal právoplatné rozhodnutie o umiestnení stavby, najmä ak pri jeho vydaní nijak neskúmal geologické podmienky terénu...”

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 47/2010 z 24. novembra 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 47/2010 z 24. novembra 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 261,82 € (za dva úkony právnej služby – príprava a prevzatie zastúpenia a spísanie sťažnosti 2 x 123,50 a 2 x 7,41 režijný paušál) na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu a uznesením č. k. I. ÚS 167/2011-15 z 9. júna 2011 ju prijal na ďalšie konanie.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda najvyššieho súdu podaním č. k. KP 4/2011-61 z 20. júla 2011, ktorý vo svojom vyjadrení zhrnul obsah napadnutého rozsudku a uviedol, že sťažnosť sťažovateľa považuje za nedôvodnú.

Predseda najvyššieho súdu v podaní z 20. júla 2011 a právny zástupca sťažovateľa v podaní z 1. augusta 2011 ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní.

Ústavný súd preto so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové závery a právne názory všeobecného súdu vyjadrené v jeho rozhodnutiach. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov bolo úlohou ústavného súdu posúdiť námietky sťažovateľa uplatnené v sťažnosti proti rozsudku najvyššieho súdu z hľadiska rešpektovania záruk vyplývajúcich mu z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 60 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení účinnom v rozhodnom období aj v toho času účinnom znení (ďalej len „stavebný zákon“) ak predložená žiadosť o stavebné povolenie, najmä dokumentácia neposkytuje dostatočný podklad pre posúdenie navrhovanej stavby, vyzve stavebný úrad

stavebníka, aby žiadosť v primeranej lehote doplnil, a upozorní ho, že inak stavebné konanie zastaví.

Podľa § 62 ods. 1 písm. b) stavebného zákona v stavebnom konaní stavebný úrad preskúma najmä, či dokumentácia spĺňa požiadavky týkajúce sa verejných záujmov, predovšetkým ochrany životného prostredia, ochrany zdravia a života ľudí, a či zodpovedá všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu ustanoveným týmto zákonom a osobitnými predpismi.

Podľa § 62 ods. 4 stavebného zákona ak by sa uskutočnením alebo užívaním stavby mohli ohroziť verejné záujmy chránené týmto zákonom a osobitnými predpismi alebo neprimerane obmedziť či ohroziť práva a oprávnené záujmy účastníkov vo väčšom rozsahu, než sa počítalo v územnom rozhodnutí, stavebný úrad žiadosť o stavebné povolenie zamietne.

Podľa § 66 ods. 1 stavebného zákona v stavebnom povolení určí stavebný úrad záväzné podmienky uskutočnenia a užívania stavby a rozhodne o námietkach účastníkov konania. Stavebný úrad zabezpečí určenými podmienkami najmä ochranu záujmov spoločnosti pri výstavbe a pri užívaní stavby, komplexnosť stavby, dodržanie všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, prípadne ich predpisov a technických noriem a dodržanie požiadaviek určených dotknutými orgánmi, predovšetkým vylúčenie alebo obmedzenie negatívnych účinkov stavby a jej užívania na životné prostredie.

Podľa § 66 ods. 2 písm. b) stavebného zákona záväznými podmienkami uskutočňovania stavby sa zabezpečí, prípadne určí ochrana verejných záujmov, predovšetkým zdravia ľudí a životného prostredia.

Podľa § 66 ods. 3 písm. a) stavebného zákona v záväzných podmienkach uskutočňovania stavby sa podľa potreby ďalej určí podľa písm. a) predloženie podrobnejšej dokumentácie ešte pred začatím stavby, ktorá je potrebná na kontrolu dodržania podmienok určených na vyhotovenie stavby, podľa písm. c) predloženie dokladov, odborných expertíz, meraní a posudkov.

Podstata argumentácie sťažovateľa spočívala v namietaní arbitrárnosti skutkových a právnych záverov v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu a jeho nedostatočného odôvodnenia.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh je možné ustáliť, že v posudzovanej veci prvostupňový aj druhostupňový stavebný úrad v konaní o povolení stavby mali vedomosť o možnej geologickej nestabilite terénu, na ktorom sa stavba stavebníka povoľovala.

Predmetnú okolnosť druhostupňový stavebný úrad vyhodnotil tak, že v rozhodnutí o povolení stavby a v ňom stanovených podmienkach uskutočnenia stavby uložil stavebníkovi podľa § 66 ods. 3 písm. a) a c) stavebného zákona túto povinnosť: „stavebník pred začatím uskutočnenia stavby predloží stavebnému úradu výsledky geologického prieskumu a ak to vyplynie z jeho výsledkov, podrobnejšiu dokumentáciu, ktorá je potrebná pre kontrolu dodržiavania podmienok určených na vyhotovenie stavby.“

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pri preskúmaní rozhodnutí stavebných úradov v konaní o žalobe sťažovateľa podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) dospel k záveru, že v stavebné úrady nepostupovali a nerozhodli správne, keď stavebníkovi svojím rozhodnutím povolili stavbu bez toho, že by im pred vydaním rozhodnutia o povolení stavby boli známe výsledky geologického prieskumu, pričom podľa krajského súdu od výsledku geologického prieskumu závisí, či stavba môže byť povolená (§ 62 ods. 4 stavebného zákona) alebo nie, resp. určenie podmienok uskutočňovania stavby (§ 66 ods. 1 stavebného zákona). Z uvedených dôvodov krajský súd svojím rozsudkom

zrušil sťažovateľom napadnuté rozhodnutia stavebných úradov o povolení stavby a vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku nestotožnil so záverom krajského súdu a za správne považoval závery stavebných úradov, preto na odvolanie stavebníka, ako i druhostupňového stavebného úradu zmenil rozsudok krajského súdu tak, že žalobu sťažovateľa o preskúmanie stavebného povolenia zamietol.

Najvyšší súd sa stotožnil so závermi stavebných úradov, že predloženie výsledkov geologického prieskumu vo vzťahu ku konkrétnej povoľovanej stavbe nebolo potrebné na rozhodnutie o povolení či nepovolení stavby, resp. v prípade jej povolenia na určenie podmienok uskutočnenia stavby. Podľa najvyššieho súdu predloženie výsledkov geologického prieskumu a ich zohľadnenie postačuje až pri uskutočňovaní už povolenej stavby. Ďalej uviedol, že až „pri založení stavby, t. j. konkrétnom fyzickom budovaní jej základov je potrebné sledovať, či budú stačiť navrhnuté základové konštrukcie, alebo ich bude potrebné spevniť... nie možné, aby sa spájalo a zamieňalo konanie o povolení stavby s jej fyzickou realizáciou. Možné problémy, ktoré môžu vzniknúť pri fyzickej realizácii stavby neznameniajú, že by stavebné povolenie nebolo vydané v súlade so stavebným zákonom.“.

Podľa sťažovateľa najvyšší súd dostatočne neodôvodnil svoje rozhodnutie a „odmieta názor, že výsledok geologického prieskumu je postačujúce zohľadňovať až po vydaní stavebného povolenia v realizačnom projekte resp. pri samotnej realizácii stavby a ukladaní jej základov (ako to prezentoval druhostupňový stavebný úrad... a ktorý názor v konečnom dôsledku odobril najvyšší súd), a to z dôvodu, že výsledky geologického prieskumu ak by aj umožňovali vôbec vydanie stavebného povolenia, potom by boli určite rozhodujúcou skutočnosťou pre stanovenie samotných podmienok uskutočňovania stavby...“.

Na uvedenom nič nemení fakt, že v danom prípade stavebný úrad už vydal právoplatné rozhodnutie o umiestnení stavby, najmä ak pri jeho vydaní nijak neskúmal geologické podmienky terénu...“.

Ústavný súd aj v posudzovanej veci rešpektuje svoj právny názor vyjadrený v doterajšej judikatúre, podľa ktorého jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov, a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Ústavný súd sa preto zaoberal otázkou, či vo vzťahu k namietanému rozsudku neexistujú dôvody zakladajúce záver o jeho ústavnej neakceptovateľnosti z hľadiska záruk, ktoré vo svojej judikatúre poskytuje základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Základné právo vyjadrené v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje každému právo na prístup k súdu a právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, inak povedané, právo na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 233/04, IV. ÚS 95/07). Ústavný súd ale zároveň zdôrazňuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno automaticky považovať za porušenie základného práva.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej

republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal taký výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy predpokladá, že účastníkovi súdneho alebo iného právom upraveného konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. m. m. II. ÚS 63/06). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Podľa právneho názoru ústavného súdu ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (I. ÚS 24/00, III. ÚS 119/03).

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, pričom pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov vychádza zo zmyslu a účelu príslušnej právnej úpravy a dbá o to, aby prijaté riešenie bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07).

Článok 2 ods. 2 ústavy obsahuje ústavné pravidlo, v rámci ktorého každý orgán verejnej moci vrátane štátnych orgánov sám (autonómne) určuje nielen to, aký druh právnej úpravy použije pri rozhodovaní, ale aj to, akým spôsobom prikróči k jeho výkladu v súlade s princípom právneho štátu, ktorý je vyjadrený v citovanom článku ústavy. Ústavný príkaz, ktorý je obsiahnutý v čl. 2 ods. 2 ústavy, je súčasne aj ustanovením povinnosti vykladať ústavné a zákonné normy tak, aby sa tento ústavný príkaz rešpektoval v celom vymedzenom rozsahu. Uvedené ústavné pravidlo sa vzťahuje v celom rozsahu aj na ochranu základných práv a slobôd, ktorú poskytujú orgány verejnej moci v rozsahu svojich kompetencií vrátane základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí aj právo účastníka konania na odôvodnenie, ktorého rámec určuje § 157 ods. 2 OSP. Odôvodnenie rozhodnutí umožňuje účastníkom konania posúdiť, ako všeobecný súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné a hmotnoprávne predpisy a akými úvahami sa riadil pri svojom rozhodovaní o veci samej.

Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.“ (napr. *Georgiadis v. Grécko* z 29. mája 1997, *Recueil III/1997*, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci *Ruiz Torija c. Španielsko* z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B).

Účelom právnej regulácie výstavby a jej povoľovania štátnymi orgánmi je nesporne ochrana verejných záujmov vrátane ochrany zdravia a života ľudí a maximálne možné vylúčenie nebezpečenstiev, ku ktorým by mohlo dôjsť počas výstavby.

Ústavný súd po dôslednom preskúmaní obsahu napadnutého rozsudku konštatuje, že jej podstatná časť je venovaná zhrnutiu obsahu rozhodnutí stavebných úradov a opravných

prostriedkov účastníkov, pričom v ňom absentuje vyčerpávajúce uvedenie dôvodov, pre ktoré najvyšší súd považoval za nesprávne ním preskúmané závery krajského súdu aj v súvislosti s naplnením účelu právnej regulácie výstavby v skutkových okolnostiach konkrétnej veci.

V okolnostiach danej veci ústavný súd považuje samotný právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého sú výsledky geologického prieskumu terénu relevantné až pri uskutočňovaní stavby, a nie pre posúdenie splnenia podmienok na vydanie stavebného povolenia alebo na určenie podmienok uskutočnenia stavby v stavebnom povolení, za právny názor, ktorý opomína dôsledné naplnenie právnej regulácie povoľovania výstavby.

Ústavný súd na základe uvedeného uzatvára, že rozsudok najvyššieho súdu je rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že namietaným rozsudkom bolo porušené sťažovateľovo základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil, že rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené sťažovateľom označené základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň rozhodol aj o zrušení tohto rozsudku a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd bude po vrátení veci na ďalšie konanie viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v časti II tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátom JUDr. M. K., K. Ústavný súd pri priznaní odmeny vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a počtu úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 1/6 z výpočtového základu zo sumy 741 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 123,50 € a 7,41 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby prináleží advokátovi suma 261,82 €, ďalej 20 % daň z pridanej hodnoty v sume 52,36 €, t. j. spolu 314,18 €.

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.